

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER (CES)

FLYKTINGAR I SVENSK MEDIA

En diskursanalys över hur framställningen av två flyktinggrupper ser ut i svensk nyhetsrapportering

Denis Ribic

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2022
Handledare:	Gustav Holmberg

Abstract

This thesis aim is to find out how two refugee groups are framed in the Swedish media. The refugee groups in focus are the Syrian refugees from the refugee crisis in 2015 and the Ukrainian refugees from the refugee crisis in 2022. Media outlets examined are news articles from Swedish newspapers Aftonbladet and Expressen. The purpose of the thesis is to see if the framing differs and how the framing differs between the two refugee groups. The theory used in the thesis is the framing theory and the method used is discourse analysis. Previous research shows that migrants are often portrayed in a negative way in news reporting and that Muslim migrants tend to be the ethnic group that media reports negatively about. This study found that there is a difference in how the two refugee groups are portrayed but that the framing was not negative in the news articles.

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2022
Handledare:	Gustav Holmberg
Nyckelord:	Diskursanalys, Framing, Flyktingkris, Flykting, Media, Syrien, Ukraina
Antal ord:	12 648

Innehåll

1. Inledning.....	2
1.1 Problemformulering.....	2
1.2 Syfte, frågeställning och avgränsning	2
1.3 Begrepp och definitioner	3
1.3.1 Flykting.....	3
1.3.2 Framställning, gestaltning, porträttering.....	3
1.3.3 Ringakta/Ringaktat	4
2. Teori och tidigare forskning	5
2.1 Framing.....	5
2.2 Tidigare europeisk forskning.....	5
2.3 Svensk forskning	6
2.4 Diskussion av forskning & forskningslucka.....	7
3. Metod och material.....	9
3.1 Diskursanalys.....	9
3.1.1 Bildanalys	10
3.2 Material.....	11
3.3 Tillvägagångssätt i analys.....	14
4. Resultat.....	15
4.1 Framställningen av syriska flyktingar	15
4.1.1 Expressen	15
4.1.2 Aftonbladet	18
4.2 Framställningen av ukrainska flyktingar	20
4.2.1 Expressen	20
4.2.2 Aftonbladet	23
5. Slutsatser och reflektioner.....	26
Referenser.....	29
Litteratur	29
Nyhetsartiklar	31

1. Inledning

1.1 Problemformulering

I februari 2022 invaderades Ukraina av Ryssland vilket resulterade i en stor flyktingström och många människor valde att ta sig till Sverige. I dagsläget finns det ett stort engagemang i Sverige till att hjälpa de ukrainska flyktingarna. Sverige har historiskt sett varit ett stort mottagarland av flyktingar i EU. Under flyktingkrisen 2015 sökte 162 877 personer asyl i Sverige varav 51 338 kom från Syrien (Migrationsverket, 2022). Flyktingsituationen 2015 i Europa och trycket som flyktingströmmen hade mot de europeiska gränserna resulterade i att den svenska regeringen ökade restriktiviteten i svensk flyktingpolitik (Demker, 2016). Sverige gick från att ha EU:s mest generösa asyllagstiftning till EU:s miniminivå (Migrationsverket, 2022).

Andersson et.al (2017) skriver om misstron mot media i Sverige. Författarna skriver att det svenska folket har högt förtroende för radio och tv, medan förtroendet för dagspressen är låg. När förtroendet bryts ned i specifika ämnesområden finns det även en skillnad i förtroendet för rapporteringen om olika ämnen. Ämnet som har högst förtroende i rapporteringen är den om sjukvård och lägst förtroende har rapporteringen kring invandring. Andersson et al. skriver att olika personer inom journalistbranschen menar att det finns flera förklaringar till människors misstro till media. Vissa i branschen hävdar att misstron beror på “den förödande underhållningstrenden, otydliga skillnader mellan reklam och redaktionell text samt det som så vackert fått heta åsiktsjournalistik”. Andra lyfter fram sammanflätningen mellan nyhets- och opinionsjournalistik som det huvudsakliga problemet. Åsikten är att tyckandet har flyttat in på nyhetsplats och att nyhetsreportrar obekymrat växlar mellan sin roll som professionell och oberoende journalist och politisk krönikör (Andersson et al., 2017, s.17–20).

Sättet som media framställer migration har makten att påverka den allmänna opinionen, stärka bildandet av folkrörelser och forma det politiska klimatet relaterat till migration (Thorbjørnsrud, 2015). Med bakgrund till föregående mening och de två styckena ovan, ämnar jag undersöka framställningen av flyktingar i svensk nyhetsrapportering.

1.2 Syfte, frågeställning och avgränsning

Syftet med studien är att undersöka om framställningen i nyhetsrapporteringen skiljer sig och hur den skiljer sig mellan den ukrainska flyktinggruppen och den syriska flyktinggruppen. I Europa visar den tidigare forskningen (se 2.2) att framställningen av migration, migranter och flyktingar i media har problematiserats till viss del, men den tidigare forskningen i Sverige är bristfällig. Därför ämnar den här studien bidra med ett svenskt perspektiv till den europeiska kontexten kring framställning av flyktingar i media, främst för att få en insikt om svenska medier följer samma spår som europeisk media.

Studien kommer lägga fokus på två flyktinggrupper från två stora flyktingkriser i modern tid. Flyktinggrupperna som kommer att vara i fokus för denna studien är syriska flyktingar från

flyktingkrisen 2015 och ukrainska flyktingar från flyktingkrisen som startade i början av 2022. Ett medvetet val har gjorts kring dessa två flyktinggrupper. För att ge arbetet ytterligare en dimension valdes en europeisk flyktinggrupp och en icke-europeisk flyktinggrupp. Anledningen till valet är för att jag är nyfiken på om framställningen kring flyktingar skiljer sig beroende på etnicitet. Under flyktingkrisen som pågick 2015 kom inte endast syriska flyktingar, men avgränsningen till syriska flyktingar gjordes för att majoriteten av de flyktingar som flydde till Sverige var från Syrien (se 1.1).

Media som kommer att undersökas är sexton stycken nyhetsartiklar från de två största kvällstidningarna i Sverige Aftonbladet och Expressen (Ocast, 2022). En diskursanalys av nyhetsartiklarna kommer att genomföras för att försöka få svar på hur framställningen ser ut. En diskussion och motivering kring valet av material och metod kommer i avsnitt 3 metod och material.

Därmed ställs forskningsfrågorna:

”Hur påpekas flyktingarnas nationalitet/eticitet i nyhetsartiklarna?”

”På vilket sätt nämns EU:s asyl- och migrationspolitik i nyhetsartiklarna?”

Första frågeställningen ställdes för att försöka utläsa om det finns en full objektivitet i nyhetsartiklarna när det rapporteras om de två flyktinggrupperna och för att se om framställningen är negativ på något sätt. Andra frågeställningen ställdes för att se hur författarna till nyhetsartiklarna förhåller sig till EU:s migrationspolitik när de rapporterar om syriska och ukrainska flyktingar. Utöver frågeställningarna, så kommer även diskurserna i nyhetsartiklarna att presenteras och diskuteras. Det presenteras även korta bildanalyser till de bilder som finns i nyhetsartiklarna.

1.3 Begrepp och definitioner

1.3.1 Flykting

På frågan vem som är flykting, säger FN:s flyktingkonvention (UNHCR, 2022):

En flykting är en person "som flytt sitt land med anledning av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning, som befinner sig utanför det land, vari han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet.

Vidare skriver UNHCR på sin hemsida att flyktingar är människor som flyr från väpnade konflikter eller förföljelse (UNHCR, 2022). Människorna som kom till Sverige från Syrien 2015 och människor som kom till Sverige från Ukraina 2022 flyr från krig och konflikt och klassas därmed som flyktingar.

1.3.2 Framställning, gestaltning, porträttering

Dessa tre orden kommer användas frekvent i uppsatsen. Orden ”framställning”, ”gestaltning” och ”porträttering” är synonymer till varandra och ger en beskrivande betydelse av något. I den här uppsatsen kommer orden att användas i sammanhanget ”hur framställs/gestaltas/porträtteras” syriska och ukrainska flyktingar. Förenklat är betydelsen: hur skriver man om flyktingar, hur beskrivs flyktingar och vilken bild skapas av dem.

1.3.3 Ringakta/Ringaktat

Ett ord som kommer användas frekvent i uppsatsen är ordet ”ringakta/ringaktat”. Nationalencyklopedin (NE.se, 2023) definierar ordet ringakta: ”betrakta som mindre värdefull”. I uppsatsens används ordet i sammanhanget för att förklara om författarna till artiklarna använder nedvärderande eller negativa ord i sin nyhetsrapportering om flyktinggrupperna.

2. Teori och tidigare forskning

I det här avsnittet förklaras den centrala teorin i uppsatsen, därefter visas tidigare europeisk och svensk forskning som behandlar framing, och avslutningsvis diskuteras vilken lucka inom forskningen som den här uppsatsen ämnar täcka.

2.1 Framing

Framingteorin eller gestaltningsteorin som den heter på svenska, består av en del teoretiska perspektiv och begrepp på hur olika samhällen, grupper och individer organiserar, uppfattar och kommunicerar om verkligheten. Tewksbury & Scheufele (2009, s.19) skriver att tidigare forskning inom framing visar hur nyhetsinramingar fungerar för att ge en bild av hur mottagaren kan tolka en fråga eller händelse. Vidare påpekar Tewksbury & Scheufele (2009, s.19) att nyhetsinramingar kan ha ett relativt stort inflytande på individens tro, hur attityder formas, men kan också påverka individers beteenden.

Tewksbury & Scheufele (2009, s.22) lyfter fram ett fenomen som forskare inom kommunikationsforskningen beklagar sig över och det är att framing är och kommer vara ett svårfångat begrepp utan tydliga definitionsgränser. Det finns däremot möjlighet att klassificera olika angreppssätt för att rama in den breda forskningen i två grupper. Den första gruppen är studier av framing som den beroende variabeln och den andra gruppen är studier av framing som den oberoende variabeln. Den första gruppen behandlar oftast frame-building. Frame-building behandlar frågan om hur framställningar i rapportering får fäste i den samhälleliga diskursen och hur olika framställningar konkurrerar om att bli upplockade av olika samhällseliter och journalister. Den andra gruppen är mest angelägen om frame-setting, det vill säga vilka effekter framställningen har på publiken (Tewksbury & Scheufele, 2009, s.22).

Analysen i uppsatsen ämnar ta reda på hur två tidningar gestaltar två flyktinggrupper i nyhetsartiklar och om framställningen skiljer sig beroende på etnicitet. Därför är framingteorin den centrala teorin. Det nämns två angreppssätt i föregående stycke, och eftersom uppsatsen ämnar ta reda på hur diskursen kring flyktingar ser ut i nyhetsartiklar så kommer analysen att utgå från gruppen där framing är den beroende variabeln. Analysen präglas därmed utifrån frame-building, det vill säga hur framställningar i rapportering får fäste i den samhälleliga diskursen.

2.2 Tidigare europeisk forskning

Thorbjørnsrud (2015) gör en kvantitativ innehållsanalys av nyheter och undersökningar för att se vilken effekt nyhetsbevakningen kring irreguljär (illegal) migration har hos läsare i USA, Frankrike och Norge. Thorbjørnsrud (2015, s.774) påpekar att den befintliga litteraturen om mediebevakning av invandring och etniska minoriteter beskriver att migration i allt större utsträckning blir rapporterat ur ett olaglighetsnarrativ. Den rapporteringen återspeglar sedan initiativ och argument från ledande politiker och regeringar. Både i USA och Europa så har nyhetsmedier framställt frågan migration som ett lag- och ordningsproblem, en framställning

som politiska tjänstemän främjar för att de ska framstå som hårda mot illegal invandring. Vidare påpekar Thorbjørnsrud att förutom en märkbar gestaltning av migration som ett lag- och ordningsproblem i behov av strängare brottsbekämpning, så finns det även en humanitär porträttering som framställer migranter som offer för ett orättvist system.

Deacon & Smith (2018) skriver en artikel om forskning inom media och migration utifrån brittisk kontext. I artikeln görs en tematisk översikt av ungefär sextio empiriska studier där författarna undersöker hur brittiska mediers uppmärksamhet på migrationsfrågan har fluktuerat över tid. Deacon & Smith (2018, s.4) skriver att språket som används i migrationsbevakningen ger ledtrådar om den negativa vinkel som många brittiska nyhetsmedier har i frågan. Ett exempel som ges av författarna är hur rumänska migranter kopplas med ord som kriminalitet, och att “olagliga”, samt “misslyckade” är vanliga modifierare av “invandrare” och “asylsökande”.

Den grupp migranter som i media ofta tenderar att bli negativt rapporterade om är den muslimska gruppen, vilket de kommande två artiklarna belyser. Eberl et al (2018) gjorde en litteraturöversikt om den europeiska diskursen kring invandring i media. Eberl et al (2018, s.209) påpekar att muslimer har en märkbart stor roll i mediebevakningen när det rapporteras om migranter utifrån ett etniskt perspektiv. Författarna hävdar att det är en högre sannolikhet för muslimer att bli negativt porträtterade i medierapportering jämfört med andra migrantgrupper. Författarna lyfter att framställningen i medierapporteringen såg annorlunda ut beroende på vilken kontext som migranterna rapporterades utifrån, och att effekterna på den allmänna opinionen och attityderna kring invandringsfrågan därför skiljer sig (Eberl et al., 2018, s.210–215).

Ahmed & Matthes (2016) gjorde en meta-analys av 345 studier för att undersöka medias roll i framställningen av muslimer. I analysen upptäckte författarna att de flesta undersökningarna i studierna kopplade islam och muslimer till teman som migration, terrorism och krig. Ahmed & Matthes (2016, s.234) skriver i analysen att det läggs en stor tonvikt i studier på den etnopolitiska konsensusen, där muslimska migranter till stor del gestaltas som ett hot mot nationella kulturer. Författarna visar också i analysen att vissa studier identifierat att media tar upp flera kulturella frågor i samband med muslimska migranter. Exempelvis så diskuterades i tysk press hedersmord och tvångsäktenskap av muslimska kvinnor i Tyskland eller hur fransk och nyzeeländsk press utsatte muslimska invandrare för hårda rubriceringar, stereotypisering, diskrimination samt misstänksamhet.

2.3 Svensk forskning

Ekman & Krzyzanowski (2021) gör en kritisk diskursanalys av svenska nyhetstidningar, med tonvikt på ledarsidor och deras ökade framställning av invandring i nyhetsrapporteringen. Författarna avgränsar sig till tidsperioden 2015, då flyktingkrisen nådde sin topp. Ekman & Krzyzanowski (2021) undersöker diskursiva skiftningar i rapporteringen kring migration och vilken effekt som blir av detta. Författarna skriver om hur medierapporteringens spelplan förändrats efter misstro till svenska medier och det förändrade fokuset mot migrationsfrågorna. Ekman & Krzyzanowski (2021, s.68) hänvisar till en studie som visar att 54% svenskar håller med, antingen helt och hållet eller delvis, påståendet att svenska medier inte talar sanning om konsekvenserna av migration. Studien visar också att det finns en överrepresentation av höger-

väljare, samt personer med lägre utbildningsnivå som står bakom det påståendet. Författarna menar att sättet på hur man i rapporteringen väljer att formulera meningar har ändrats och att det tillåts en mer frispråkig rapportering kring migranter och migration. Ekman & Krzyzanowski (2021) påpekar också att det heller inte är bara konservativa och högerpopulistiska partier som för en negativ diskussion kring migration. Även resten av partierna har gett sig in i retoriken där man talar om migration som ett problem. Anledningen till att det har blivit så tror författarna kan vara för att partier till höger om den politiska skalan har getts stort utrymme i nyhetsrapportering och därför gjort det mainstream att tala om migration som ett problem.

I avsnittet 2.2 ”tidigare europeisk forskning” har porträtteringen av muslimer i media lyfts fram. Likt de tidigare artiklarna, så upptäcker Ekman & Krzyzanowski samma fenomen i sin studie, där Ekman & Krzyzanowski (2021, s.77) skriver att muslimer har en framträdande roll i mediebevakningen när man rapporterar om migranter utifrån ett etniskt perspektiv. Författarna skriver också att det är en större sannolikhet för dem att bli negativt framställda i medierapportering än andra migrantgrupper.

Demker (2016) analyserar attityder till invandring och invandrare i Sverige. Demker (2016) skriver att sett till befolkningens attityder så har Sverige generellt blivit ett allt mer välkomnande land. Författaren påpekar att svensk flykting- och invandringspolitik har generellt varit en av de minst restriktiva i Europa och att flera undersökningar av opinionsläget kring invandring och invandrare har visat att den svenska opinionen är mindre negativ och restriktiv jämfört med opinionen i andra europeiska länder. Demker (2016) lyfter att sedan tjugofem år bak i tiden så har även den svenska attityden till att ta emot flyktingar blivit mindre restriktiv trots att invandringen har ökat. Dock hävdar Demker (2016) att det finns en paradox, och det är att trots den generellt positiva utvecklingen så anser ca 40 procent av befolkningen att det vore bra att inte ta emot så många flyktingar. Författaren lägger till att 82 procent anser att förslaget om att den svenska inrikespolitiken ska fokusera på att göra invandrare svenska är ett antingen bra eller mycket bra förslag. Att de negativa opinionerna ser ut på det viset, menar Demker (2016) beror på en rädsla för ekonomisk konkurrens, samt att främlingskritiska partier genom allmän kritisk ställning till invandrare lyckats utnyttja allmänhetens rädsla till sin fördel.

Utöver de vetenskapliga artiklarna har jag funnit tre tidigare examensuppsatser som har undersökt och försökt täcka forskningsluckor inom framing och invandring. Malmgren (2022) gör en kritisk diskursanalys av artiklar (ledarsidor) från Aftonbladet och DN, med fokus på artiklar om syriska och ukrainska flyktingar. Andersson & Nedlund (2016) undersöker framing i Aftonbladet, Expressen, DN och Svenska Dagbladet, där författarna tar försök ta reda på om invandring framställs som ett problem eller en tillgång. Fokuset ligger på framställningen av invandring i tryckta nyhetsartiklar åren Sverige 2010–2015. Vikström & Vikström (2022) gör en komparativ innehållsanalys av tjugo tryckta nyhetsartiklar i Dagens Nyheter. Författarna undersöker hur DN framställer människor på flykt från Syrien och Ukraina.

2.4 Diskussion av forskning & forskningslucka

Det finns relativt många vetenskapliga artiklar som behandlar framställning av invandring och invandrare. Ur ett svenskt perspektiv är forskningen däremot bristfällig. Det jag fann undersöker främst vilken påverkan invandring har på attityder och på den allmänna opinionen.

En ytterligare brist i tidigare forskning är att både i tidigare svensk forskning och europeisk forskning så lägger författarna främst fokus på invandrare/migranter som generell term. Flyktingar hamnar på så sätt i skymundan. Därför ämnar min uppsats att endast lägga fokus på flyktingar.

Flera tidigare undersökningar har visat att det finns en tendens till att muslimer ofta har en framträdande roll när man skriver om migration ur ett etniskt perspektiv, samt att framställningen kring muslimer ofta är negativ (Eberl et al., 2018; Ahmed & Matthes, 2016; Ekman & Krzyzanowski, 2021). Därför valdes två etniskt skilda flyktinggrupper i undersökningen. Med hjälp av en europeisk och en icke-europeisk muslimsk grupp i undersökningen kan jag ta reda på om muslimer har en framträdande negativ roll i svensk nyhetsrapportering.

Ekman & Krzyzanowski (2021) gör den svenska studien som är mest relevant för det den här studien ämnar undersöka. Författarna gör en kritisk diskursanalys över hur den ökade invandringen framställs i svenska ledarsidor under 2015 i samband med flyktingkrisen. För att täcka en annan synvinkel så analyseras flyktingar istället, ett annat tillvägagångssätt appliceras på den här undersökningen, samt att en till flyktingkris läggs till. Dessutom undersöker författarna ledarsidor och inte nyhetsartiklar, vilket den här uppsatsen ämnar göra.

Det finns en brist i tidigare forskning, där forskare undersöker debattartiklar, ledarsidor och krönikor, framför nyhetsartiklar. För att täcka den luckan gjordes ett val att undersöka nyhetsartiklar.

Tidigare examensuppsatser har även de påpekat att det finns bristande tidigare svensk forskning kring framing av flyktingar och försöker med sina uppsatser täcka forskningsluckor (Malmgren, 2022; Andersson & Nedlund, 2016; Vikström & Vikström, 2022). Malmgren (2022) gör likt Ekman & Krzyzanowski (2021) en kritisk diskursanalys av ledarsidor, mitt tillvägagångssätt är istället diskursanalys av nyhetsartiklar. Andersson & Nedlund (2016) undersöker framing i nyhetstidningar för att ta reda på om invandring framställs som en tillgång eller ett problem. Min uppsats ämnar istället att undersöka framing av flyktingar för att ta reda på hur flyktingar framställs i svensk nyhetsrapportering. Vikström & Vikström (2022) gör en komparativ innehållsanalys av tryckta nyhetsartiklar i DN, min uppsats undersöker istället nyhetsartiklar i Aftonbladet och Expressen.

Motiveringen till varför den här undersökningen är relevant är att, hur medier väljer att rapportera kring flyktingar har makten att påverka allmänhetens opinion och attityder. En diskursanalys av hur svensk nyhetsrapportering framställer flyktingar kan ge en förståelse över hur de svenska tidningarna påverkar forandret av den svenska allmänhetens opinioner och attityder. Genom att täcka luckan i den svenska forskningen kan den även läggas till i den europeiska kontexten. På det sättet går det att få en bättre helhetsbild över hur medier i flera EU-länder framställer flyktingar i nyhetsrapporteringar. Med hjälp av en klarare helhetsbild går det även att vid en eventuell framtida forskning jämföra om framställningen är likadan eller om den skiljer sig mellan EU-länderna.

3. Metod och material

I det här avsnittet kommer metoden, det empiriska materialet och analysens tillvägagångssätt att diskuteras.

3.1 Diskursanalys

För att besvara de ställda forskningsfrågorna kommer en kvalitativ metod att väljas. Analysen ämnar ta reda på hur man skriver och framställer två flyktinggrupper i nyhetsartiklar, och därmed är det en analys av text. Metoden för denna uppsatsen kommer att vara diskursanalys. Valet av diskursanalys gjordes eftersom att den metoden bäst besvarar den ställda forskningsfrågan utifrån den ställda teorin. Ett citat från Esaiasson (2012, s.212) illustrerar bäst motiveringen av valet och det lyder:

Diskursanalyser utmärks, förutom intresset för maktförhållanden, av uppfattningen att språket är med och formar verkligheten. Texter och andra mänskliga uttryck tillskrivs avgörande betydelse för hur människor uppfattar världen.

I grunden betyder diskurs "samtal", "yttrande", "tal" och "samtal" (NE, 2022). Diskurs används inom diskursanalys och det finns flera diskursbegrepp med olika förklaringar inom samhällsvetenskap. Boréus & Bergström (2018, s.23) skriver att gemensamt för diskursbegreppen som används inom samhällsvetenskap är att de syftar på något slags social praktik som gäller språkbruk eller bruk av andra teckensystem i sociala sammanhang. Vidare skriver författarna att sociala praktiker är de sätt på vilka människor gör saker. Det vill säga handlingsmönster, vanor, och konventioner som följer mer eller mindre tydliga regler.

Bergström & Boréus (2018, s.254) förklarar att man brukar tala om tre generationers diskursanalys. Den första generationen anknyter till lingvistiska analysmodeller och diskurs ses som talad eller skriven text. Författarna (ibid, s.254) skriver att när en diskurs på detta sätt enbart ges betydelsen ett sammanhängande stycke av text eller talat språk, så blir diskursanalysen enbart en analys av text utan koppling till det sammanhanget som texten ingår i. Med bakgrund till föregående förklaring, kommer inte den typen av diskursanalys att genomföras.

Den andra generationen kopplas till den kritiska diskursanalysen, och inom denna generationen tar man hänsyn till fler dimensioner än den textuella, dock studerar man fortfarande dimensionerna åtskilda (Bergström & Boréus, 2018, s.254). Genom en kritisk diskursanalys undersöks främst metaforer, grammatik och argumentation i texter (Bergström & Boréus, 2018, s.305). I min undersökning försöker jag få en helhetsbild av diskursen i texterna, och inte endast metaforer, bildspråk m.fl. Därmed passar inte heller denna typen av diskursanalys i min undersökning.

I den tredje generationens diskursanalys omfattas diskurser alla sociala fenomen, eller "sociala relationssystem" (Bergström & Boréus, 2018, s.254). Allt meningsskapande sker diskursivt och termen diskurs innefattar också icke-språkliga aspekter av den sociala praktiken (ibid, s.254). Denna typen av diskursanalys kommer ligga till grund för analysen.

Motivering har framförts till varför metoden diskursanalys har valts i den här undersökningen. Det finns en medvetenhet kring kritiken mot diskursanalys och den kommer att redovisas i det här stycket. Bergström & Boréus (2018, s.291–293) lyfter fram kritik mot diskursanalys som metod. En problematisering som författarna belyser berör utgångspunkten om språkets betydelse och innebär att diskursanalysen kan uppfattas som relativistisk. Argumentet är att om allt ses som präglad av språket så finns det inga yttre kriterier att anknyta en diskurs till. Ett frekvent använt exempel kring att det är relativistiskt rör Förintelsen. Logiken går ut på att om man accepterar relativismen så måste man även acceptera förintelseförnekare. Bergström & Boréus (2018, s.292) skriver dock att påpeka att bilden av Förintelsen är socialt konstruerad och ämne för diskursiva diskussioner inte är samma sak som att hävda att Förintelsen i sig inte är sann eller en social konstruktion. Författarna (Bergström & Boréus, 2018, s.293) framhäver att diskursanalytiker skulle endast påpeka att vår förståelse av Förintelsen struktureras av omkringliggande diskurser och att då dessa diskurser kan ge olika uttolkningar av denna empiriskt bevisade händelse.

En ytterligare problematisering med diskursanalys som metod, skriver författarna knyter också till språkets centrala roll i diskursanalys. Bergström & Boréus (2018, s.291–293) framför argumentet som är att den starka betoningen på språkets konstituerande makt utgörs av att en rad centrala samhällsvetenskapliga frågor inte kan studeras. Problem som kommer från det materiella planet, exempelvis materiell ojämlikhet i form av inkomster, riskerar att hamna i skymundan till följd av det starka fokuset på olika språkliga representationer och framställningar. Bergström & Boréus (2018, s.293) lyfter fram Nancy Fraser som kom med den typen av kritik och som i en av sina texter pekar på att krav på erkännande av identiteter kopplade till exempelvis etnicitet och sexualitet blivit mer framträdande än krav på ekonomisk utjämning. Bergström & Boréus (2018, s.293) hänvisar till Judith Butler som bemöter den kritiken där hon kritiserar Fraser och dikotomin mellan en strikt ekonomisk sfär och en strikt kulturell sfär. Butler menar på att dessa två sfärer är sammankopplade och får betydelse för varandra (Bergström & Boréus, 2018, s.293).

Bergström & Boréus (2018, s.294) diskuterar även reliabilitet kring diskursanalys. Författarna pekar på kritiken mot att de diskursanalytiska verktygen kan vara vaga och otydliga. Exempel framförs av författarna och det är att de diskursteoretiska verktygen ibland kan vara otydligt definierade och att hur diskursteoretiker tolkar analysbegreppen kan skilja sig. Med bakgrund till invändningen, så trycker Bergström & Boréus (2018, s.294) på att det är viktigt som forskare att man tydliggör exakt vad man menar med sina analytiska begrepp. För att göra analysen i den här studien så pålitlig som möjlig så kommer jag i avsnitt (3.3) att beskriva tillvägagångssättet och tillämpningen av metoden i analysen.

3.1.1 Bildanalys

Analys av texter är viktigt för att få förståelse av samhällsvetenskapliga problem. Vid analys av flera texter har inte språket en ensam central roll utan bilder och illustrationer är centrala för tolkningen. Om det är en för stor fokus på det språkliga i texter finns det risk att missa viktiga samhällsvetenskapliga frågor som aktualiseras i texterna (Bergström & Boréus, 2018, s.355).

I kvällstidningarnas rapportering har bilder en stor roll. Bilderna påverkar en individs uppfattning av det som skrivs och sägs i nyhetsartikeln. Därför är det väsentligt att bildanalyser

genomförs. Eftersom diskursanalys är det primära tillvägagångssättet som ska besvara uppsatsens forskningsfrågor, tillsammans med att det finns begränsning i ordantal för uppsatsen, kommer endast korta bildanalyser att genomföras av bilderna. Bildanalysen ska alltså komplettera diskursanalysen i uppsatsen.

Tillvägagångssättet för bildanalysen är att det kommer föras en diskussion kring vilken roll bilden har i förhållande till artikelns innehåll. Vidare kommer en diskussion att föras kring vad bilden innehåller och vad innehållet betyder. Avslutningsvis diskuteras hur bilden kan komma att påverka framställningen av artikelns innehåll.

3.2 Material

Idag finns det flera olika medier och nyhetskanaler. Journalister och nyhetskanaler har oftast som mål att rapportera verkligheten objektivt. I min uppsats gjordes avgränsningen på nyhetstidningar. Alla nyhetstidningar är inte politiskt oberoende och därmed helt objektiva, utan det finns nyhetstidningar som följer en politisk ideologi/beteckning. Risken blir att den politiska ståndpunkten influerar och påverkar tidningens innehåll.

Expressen är en uttalat liberal kvällstidning (Expressen, 2017). På sin hemsida beskriver Expressen vad det är för tidning och vilken publicistisk idé de har. Där skriver de citat (Expressen, 2017):

Expressen är en klassisk kvällstidning. Expressen är också en liberal tidning. Det betyder att det för oss inte finns något viktigare än människan, hennes berättelser, drömmar och dramer. Vi sätter nyheterna först. Vi ifrågasätter makten och ogillar allt som gör tillvaron trång och tråkig. Vi bekämpar alla idéer som försöker krympa människan och hennes möjligheter – kvinnoförakt, klassförakt, främlingsfientlighet, fördomsfullhet. Vi värnar yttrandefrihet och förnuft. Vi tror på varje individs rätt att i frihet forma sitt liv och fylla det med mening och glädje. Detta är Expressens skäl och själ.

Utöver det skriver Expressen att tidningen grundades med tanken att hitta en ny typ av berättande i "bekvämt format och modern utstyrelse" (Expressen, 2017). Vidare lyfter Expressen fram att tanken vid grundandet var även att de skulle också inta en utpräglad kampställning mot "nationalsocialism och befryndade våldsläror", samt att det är något som de värnar om väldigt mycket även idag (Expressen, 2017). Nyhetsartiklarna som publiceras i Expressen är alltså inte helt objektiva och därmed formas efter den liberala världssynen, vilket är något som tas i beaktning i analysen.

Expressen skriver även om pressetik. Där kommenterar Expressen att de följer de etiska reglerna som finns för press, radio och tv, och de omfattar publicitetsregler, den journalistiska yrkesetiken och yrkesregler (Expressen, 2018).

Aftonbladet ägs till 91 procent av mediekoncernen Schibsted och 9 procent av LO (Aftonbladet, 2022). LO:s påverkan på Aftonbladet är att de har vetorätt när en politisk chefredaktör ska tillsättas, men de har inget inflytande på journalistiken (Aftonbladet, 2022). Om sin journalistik

poängterar Aftonbladet starkt på flera ställen att de skiljer på nyhetsjournalistiken och åsiktsjournalistiken. Aftonbladets ledarsida går under den politiska beteckningen oberoende socialdemokratisk. Nyhetsredaktionen är däremot politiskt oberoende enligt Aftonbladet (Aftonbladet, 2022). Aftonbladet (2022) skriver:

Aftonbladets nyhetsredaktion är politiskt oberoende, och har inga lojalitetsband, vare sig till ägare, ideologier, annonsörer eller partners. Våra enda uppdragsgivare är våra läsare och tittare.

Nyhetsartiklarna ska enligt Aftonbladet vara helt objektivt skrivna. Med objektivt menas att artiklarna ska vara sakliga, välgrundade och källkritiska. Eftersom LO har inflytande (dock inte på nyhetsredaktionen) i vissa beslutsfattande, kommer jag ha samma hållning till Aftonbladet som jag har till Expressen angående nyhetsrapporteringens objektivitet.

Aftonbladet är, liksom Expressen, ansluten till Medieombudsmannen och Mediernas etiknämnd. Dock förklarar Aftonbladet mer ingående på sin sida, jämfört med Expressen, hur de arbetar med pressetik. Schori, journalist på Aftonbladet, skriver bland annat att alla journalister är utbildade i pressetik, men att de större besluten tas av ansvarig utgivare (Schori, 2018). Vidare förklaras även hur Aftonbladet förhåller sig till personlig integritet i nyhetsrapportering, samt hur de förhåller sig till etnicitet.

Min studie undersöker huvudsakligen hur Aftonbladet och Expressen rapporterar om två olika flyktinggrupper, därför är det intressant att ta reda på hur de två tidningarna förhåller sig till etnicitet. Angående etnicitet så besvarar Aftonbladet en, enligt dem, frekvent ställd fråga. Frågan som ställs är varför de inte skriver ut vilken nationalitet, etnicitet eller hudfärg en person har. Svaret som de ger är att de pressetiska reglerna oftast förhindrar dem, där de refererar till regel 10 som lyder (Schori, 2018):

Framhäv inte berörda personers etniska ursprung, kön, nationalitet, yrke, politisk tillhörighet, religiös åskådning eller sexuell läggning om det saknar betydelse i sammanhanget och är missaktande.

Aftonbladet poängterar att det dessutom är sällan relevant att skriva ut etnicitet i vissa sammanhang, exempelvis brottslingars etnicitet. Däremot kan det vara relevant att skriva ut etnicitet och nationalitet i vissa sammanhang, där dubbelmordet i Ikea 2015 ges som exempel (Schori, 2018). Gärningspersonen hade fått avslag på sin asylansökan strax innan dådet, och därmed anses det vara en avgörande detalj i motivet till mordet (Schori, 2018). Expressen har inte någon liknande utläggning om hur de förhåller sig till etnicitet i sin nyhetsrapportering. Med bakgrund till citatet ovan är en forskningsfråga formulerad för att ta reda på hur författarna till nyhetsartiklarna förhåller sig till den regeln.

Forskningsfrågorna hade också kunnat besvaras med hjälp av alternativ media. Jag hade alltså kunnat hämta material från alternativ media i form av Youtube, Flashback, Nordfront, Fria Tider etc. Motiveringen till varför avgränsningen inte gjorde på alternativ media är för att majoriteten är partiska. Det går att se från början vad exempelvis nordfront tycker om den syriska flyktinggruppen. Det hade dock kunnat göras en jämförelse med flera alternativa medier

och deras syn på flyktingar. Motsatsen till alternativa medier är mainstream media. Mainstream media är konventionella tidningar, tv och andra nyhetskällor som de flesta känner till och anser som tillförlitliga (Collinsdictionary, 2022). De flesta mainstream-medier strävar efter en objektiv nyhetsrapportering, och därför är det i min mening mer intressant att undersöka om det verkligen är en objektiv nyhetsrapportering kring flyktinggrupperna.

Materialet i undersökningen har avgränsats till nyhetsartiklar. Som påpekats i avsnittet 2.4 så har det i tidigare svensk och europeisk forskning huvudsakligen undersökts kring ledarsidor och debattartiklar. För att bidra till att täcka luckan inom området gjordes därför valet att avgränsa materialet till nyhetsartiklar.

Tidsspannet som nyhetsartiklarna gällande syriska flyktingar har avgränsats till är hela året 2015. Flyktingkrisen som berör syriska flyktingar började inte 2015, däremot nådde den sin topp 2015 då 162 877 personer sökte asyl i Sverige varav 51 338 kom från Syrien (Migrationsverket, 2022). Artiklar som berör ukrainska flyktingar avgränsas från februari 2022, då kriget bröt ut i Ukraina och flyktingkrisen påbörjades, fram till november 2022. Den ukrainska flyktingkrisen pågår fortfarande, och nya artiklar skrivs varje dag. Därför sattes avgränsningen på den månaden där materialet för den här uppsatsen valdes ut, alltså november 2022. Flyktingkrisen 2015 har redan ägt rum och den ukrainska är i ett tidigt skede, samt att den pågår fortfarande. Det gör att en mer precis slutsats kan dras utifrån rapporteringen kring flyktingkrisen 2015, medan det inte är lika säkert att det går att dra en slutsats utifrån rapporteringen från flyktingkrisen 2022.

Det har inte gjorts en avgränsning mellan digitala nyhetsartiklar och nyhetsartiklar i tryckt press. Relevant urval av nyhetsartiklar i tryckt press var begränsat så därför togs beslutet att inkludera även digitala nyhetsartiklar.

I undersökningen kommer sammanlagt sexton stycken artiklar att analyseras. Åtta stycken nyhetsartiklar från varje tidning som behandlar de två flyktinggrupperna i de två olika flyktingkriserna. Att analysera fler nyhetsartiklar hade givit ett bättre perspektiv och en mer representativ bild av verkligheten, men eftersom det finns en tidsbrist i ram för kandidatuppsatsen så gjordes denna avgränsning på mängden nyhetsartiklar. Artiklarna valdes slumpmässigt i Aftonbladets och Expressens nyhetsarkiv, samt GU:s databas mediearkivet. För att leta reda på artiklarna användes sökord som "syrisk* flykting*", "ukrainsk* flykting*", "flyktingkris 2015" och "flyktingkris Ukraina".

Nyhetsartiklar som skrivits av nyhetsbyråer sållades bort, alltså har de valda artiklarna skrivits av anställda journalister på Aftonbladet och Expressen. Tidningarna publicerar ofta nyhetsartiklar från nyhetsbyrån TT på sina hemsidor. Artikelnen är då inte skriven av varken Aftonbladet eller Expressen. Därmed kan jag inte ta med dessa artiklar eftersom jag undersöker vad Aftonbladet och Expressen skriver och inte vad nyhetsbyråerna skriver. Att bara använda artiklar från journalister som är anställda på Aftonbladet eller Expressen gör också att jag lättare kan följa vilka faktorer som kan påverka hur en artikel är skriven. Om en artikel från Expressen är skriven med en liberal retorik så vet jag orsaken till det och likadant med Aftonbladet. Journalisterna har personliga åsikter som kan påverka en artikels innehåll. Dock blir de granskade, de måste följa tidningarnas värderingar, samt att de har pressetiska regler att förhålla sig till.

3.3 Tillvägagångssätt i analys

Nyhetsartiklarna läses igenom noggrant för att se vilka ord som används frekvent och om orden kopplas samman med flyktingarnas etnicitet på ett positivt eller negativt sätt. Eftersom syftet är att ta reda på hur rapporteringen skiljer med avseende på etnicitet, kommer ord som kopplas samman med flyktingarnas nationalitet/eticitet att läggas större vikt på. På det sättet går det att se vilka diskurser som finns kring de två flyktinggrupperna och därefter utläsa vilka skillnader som finns med avseende på etnicitet.

Detta tillvägagångssättet går ut på att man skapar så kallade ekvivalenskedjor. Bergström & Boréus (2018, s.262) förklarar att ett tecken anses då få betydelse genom ett system av distinktioner. Vidare skrivs ett element samman med eller länkas till vissa tecken, samtidigt som det aktuella elementet särskiljs från andra tecken. Ett element i en diskurs kan spela en särskild roll, utgöra en nod. Noder skapar ordning bland elementen och bidrar till en fixering av diskursen (Bergström & Boréus, 2018, s.262).

4. Resultat

Resultatet presenteras utifrån frågeställningarna:

”Hur påpekas flyktingarnas nationalitet/etnicitet nyhetsartiklarna?”

”På vilket sätt nämns EU:s asyl- och migrationspolitik i nyhetsartiklarna?”

4.1 Framställningen av syriska flyktingar

4.1.1 Expressen

Första artikeln som analyseras från Expressen 2015 är “Europa räddade inte Aylan, 3” (Lapidus, 2015, 3 september). Artikeln nämner inte EU:s migrationspolitik i samband med rapporteringen kring Alans dödsfall. Pojken och hans familjs nationalitet/etnicitet påpekas i artikeln, där författaren lyfter att de är kurder från staden Kobane som gränsar till Turkiet och som under en längre period har varit belägrat av IS. Vidare genom artikel kan jag inte utläsa att deras etnicitet kopplas samman med ringaktande ord eller att nationaliteten/etniciteten påpekas i ett sammanhang som saknar betydelse.

Det finns flera diskurser i Lapidus (2015, 3 september) artikel som jag valt att inte diskutera, såsom flyktingkatastrof och krig. Anledningen är för att de andra diskurserna är mer framstående. En diskurs i artikeln berör barn, där det främst rapporteras om ett barns tragiska död. Det nämns även i artikelns avslut hur ytterligare ett ungt brödrapar dog i en annan båt på väg till samma destination. Den stora diskursen i artikeln är död, där författaren starkt betonar tragedin i den lilla pojken Alans dödsfall. Alan dog när båten han och flera andra befann sig på kapsejsade på väg till en ö i Grekland. En annan framstående diskurs i artikeln behandlar symbolik. Författaren påpekar hur Alans död och bilden på hans döda kropp har blivit en symbol för flyktingkatastrofen i Syrien. Det formuleras av Lapidus (2015, 3 september) på följande sätt:

Samtidens största flyktingtragedi blir plötsligt gripbar för miljoner människor över hela världen när tv, tidningar och sociala medier sprider dessa skakande bilder. Lille Aylan Kurdi, 3, ger den syriska katastrofen ett ansikte.

Kopplat till diskursen symbolik citerar Lapidus (2015, 3 september) även ett uttalande från svenska röda korsets generalsekreterare Ulrika Årehed Kågström som säger:

Den döde pojken har gett tragedin en mänsklig dimension. Jag hoppas det blir en väckarklocka, Han kan bli ett slags ikonbild precis som det fanns ikonbilder i Vietnamkriget, Irakkriget och andra konflikter.

Det är två medföljande bilder i artikeln (Lapidus, 2015, 3 september). Den första föreställer Alan Kurdis livlösa kropp på en strand med ansiktet nedåt i sanden. Precis intill kroppen står två män, som beskrivs i artikeln som turkisk polis. Den andra bilden föreställer lille Alan och hans femåriga bror som ler tillsammans och har ett gosdjur mellan varandra. Hans bror dog

tillsammans med Alan och barnens mamma när deras båt kapsejsade. Bilden på Alan och hans bror togs med, troligtvis, för att ge en kontrast till den andra bilden där Alan ligger död. Att bilden på Alans döda kropp togs med motiveras flera gånger i artikeln tydligt (titta på citat ovan).

Chefredaktör för Expressen Thomas Mattsson ger också en motivering i artikeln till varför bilden på den döda pojken togs med. Han menar på att det är ovanligt att Expressen publicerar sådana brutala skildringar, men att bilden är viktig för att den visar en flyktingkatastrof som vi alla måste förhålla oss till. Vidare skriver chefredaktören att han hoppas att bilden kanske ska väcka engagemang och att den därefter kanske kan rädda andra barn i sådana situationer.

Andra artikeln (Hamadé, 2015b, 18 december) från Expressen rapporterar också om Alan Kurdi. Jag noterar att författaren till föregående artikel (Lapidus, 2015, 3 september) från Expressen stavar pojkens namn Aylan, medan andra artikeln (Hamadé, 2015b, 18 december) från Expressen och de andra två artiklarna från Aftonbladet som rapporterar om pojkens död, stavar hans namn Alan. Varför det har blivit så kan jag bara spekulera kring. Jag har valt att stava pojkens namn Alan eftersom majoriteten av artiklarna skriver Alan och inte Aylan.

Hamadés (2015b, 18 december) artikel lägger inte lika mycket vikt på diskursen död i sin artikel. Kring diskursen död så skriver författaren om Alans, hans brors och hans mammas död, samt hur många andra i deras position försökt sig på liknande resa och i flera fall misslyckats. Den främsta diskursen i Hamadés artikel (2015b, 18 december) berör dock framtidsutsikter. Författaren påpekar att det var de dåliga framtidsutsikterna, en effekt av kriget, som drev Alans pappa Abdullah till att försöka ta sin familj till tryggheten i Europa. Vidare i artikeln intervjuas även en ung flicka vid namn Sham och hennes systrar där de flydde från Damaskus till Beirut på grund av de dåliga framtidsutsikterna. En av Shams systrar intervjuas där hon säger:

Jag återvänder aldrig till Syrien. Jag hatar vår barndomsbostad. Jag hatar Damaskus. Sedan min mor dödades och min far försvann känner jag mig främmande i Damaskus.

Vidare lyfter Hamadé (2015b, 18 december) ett annat uttalande från systemen som illustrerar den prekära situationen i Syrien. Det lyder:

Om de öppnar alla gränser kommer alla att fly från Syrien. Kvar blir bara beväpnade män som slåss mot varandra.

Likt den föregående artikeln från Expressen som rapporterar om Alan Kurdi, berör även Hamadé (2015b, 18 december) diskursen symbolik. Författaren skriver i artikeln:

Kriget skakar världen, men kanske var det först när bilden på treåriga pojken Alan Kurdi landade i våra hem som många på allvar insåg hur allvarligt läget är.

Både Alan och hans familjs, och Sham och hennes två systrars nationalitet/etnicitet påpekas i artikeln (Hamadé, 2015b, 18 december). Det nämns dock i sammanhanget för att förklara var de berörda personerna kommer ifrån och kan alltså inte tolkas som ringaktat eller att det nämns i ett betydelselöst sammanhang.

EU:s migrationspolitik nämns mellan raderna i början av artikeln (Hamadé, 2015b, 18 december). Hamadé (2015b, 18 december) skriver hur flyktingar går nedåt i en grekisk stad för att få ett avvisningsbeslut, som sedan ger dem möjligheten att ta sig vidare i Europa för att

ansöka om asyl i ett annat land. Det kan kopplas till CEAS (Common European Asylum System), mer specifikt Dublinförordningen. Dane (2021) skriver att principen för Dublinförordningen går ut på att en asylsökande som kommer till EU har rätt till att få sin ansökan prövad, dock gäller det bara i ett land. Vidare skriver Dane (2021) också att en asylsökande inte ska kunna få sin ansökan prövad i ett EU-land, få ett avslag och sedan försöka på nytt i en annan medlemsstat. Dessa principer följs alltså inte eftersom Hamadé (2015b, 18 december) skriver att människorna väntar på avvisningsbeslut för att ta sig vidare till nästa medlemsstat.

Det är två bilder som används i artikeln (Hamadé, 2015b, 18 december). Den ena bilden på sida 36, föreställer författaren Kassem Hamadé som pratar med den syriska flickan Sham på en skolgård. Att den bilden togs med är troligtvis för att ge läsarna ett ansikte på personen som artikeln skriver om. Sida 37 täcks av bilden på Alan Kurdi och en man som tillhör den turkiska polisen. Likt föregående artikel, så togs den bilden troligtvis med av symboliska skäl för att illustrera den mörka sidan av flyktingkatastrofen.

Tredje artikeln "Syriska flyktingar jublar över avvisning" från Expressen är också skriven Hamadé (2015a, 9 september). Den största diskursen i artikeln handlar om avvisningsbeslut, och kan kopplas till den andra artikeln skriven av Hamadé (2015b, 18 december) som nämner hur syriska flyktingar väntar på att få ett avvisningsbeslut. Alltså berör även denna artikeln CEAS och Dublinförordningen. I artikeln (Hamadé, 2015a, 9 september) intervjuas två kvinnor som fått ett avvisningsbeslut i Grekland som de är glada över och planerar att ta sig vidare in i Europa. En annan diskurs handlar om flyktingarnas situation i Grekland. I artikeln (Hamadé, 2015a, 9 september) intervjuas ena kvinnan Raghd, och hennes uttalanden om förnedring upprepas två gånger. Troligtvis för att tydligt illustrera och belysa hur situationen för flyktingar från Syrien och andra länder ser ut. I intervjun säger Raghd: "Vi väntade i solen och kände oss förnedrade". Hon säger även:

Vi har aldrig bott i tält och förnedrats som nu. Vi bor i tält på trottoaren till hamnen. Vi ville checka in på hotell men vi fick inte för polisen eftersom vi inte hade avvisningsbeslut som ge oss frihet att åka vart vi vill.

Kvinnornas nationalitet/etnicitet nämns två gånger i artikeln (Hamadé, 2015a, 9 september). Första gången nämns den i rubriken till artikeln "Syriska flyktingar jublar över avvisning" och andra gången i början av artikeln för att informera läsaren var kvinnorna kommer från. Nationaliteten skrivs inte ut utan kontext och inga ringaktande ord kopplas samman med flyktingarnas nationalitet/etnicitet. Bilden som medföljer artikeln visar de två kvinnorna och deras barn som ler och gör tumme upp. Att den bilden togs med är troligtvis för att ge läsaren ett starkare intryck av deras lycka över avvisningsbeslutet och möjligheten till att söka sig till ett land som ger dem bättre framtidsutsikter.

Den fjärde artikeln (Strömstedt, 2015, 19 december) nämner inte EU:s asyl- och migrationspolitik. Flyktingarnas nationalitet nämns inte i artikeln på ett nedvärderande sätt och inte heller kopplas deras nationalitet/etnicitet med negativt betonade ord. Diskurserna i artikeln är främst barn, flyktingarnas situation i flyktinglägret (i Libanon) och kriget i Syrien. Stor tonvikt läggs på intervjuerna som gjordes med barnen, men det görs även intervjuer med vuxna i lägret. Fokuset i artikeln tycks ligga på de inhumana förhållandena som lägrets invånare befinner sig i.

Barnen Saymaa, Ali och Fatima intervjuas, där de får berätta om sin situation och hur deras liv ser ut i lägret. Författaren skriver också lite kortare om andra barn i artikeln (Strömstedt, 2015, 19 december). Gemensamt för barnen som intervjuas av Strömstedt (2015, 19 december) är att de tidigare har gått igenom saker som ett barn inte ska gå igenom och lever ett liv i lägret som inte passar ett barn. Flickan Saymaa intervjuas för att hon har skrivit en dikt, som sedan även citeras i artikeln. I dikten säger Saymaa: "De kallar oss inte vid namn. Vi är bara siffror".

Att dikten togs med i artikeln kan bero på att Strömstedt (2015, 19 december) försöker visa hur barnen uppfattar verkligheten och situationen de befinner sig i. Strömstedt (2015, 19 december) skildrar även levnadsstandarderna. Författaren följer med en man vid namn Ahmad in till hans tält som han delar med sin fru och familj på fyra barn, mamma och systrar. Alla sover på golvet och en syster är svårt sjuk, men kan inte få hjälp på grund av deras flyktingstatus och brist på pengar. För att starkare poängtera hur det är att bo i lägret tar Strömstedt (2015, 19 december) med ett citat från intervjun med flickan Fatima. Det lyder: "Tälten läcker vatten och mina sängkläder blir alldeles genomblöta när det regnar."

Artikeln (Strömstedt, 2015, 19 december) innehåller många bilder, de flesta föreställer barn i lägret, bilder på några av de intervjuade barnen tas med, samt bild på Ahmad och hans familj i deras tält. Bilderna används troligtvis för att ge läsaren ett starkare intryck av artikeln, att visualisera det som artikeln försöker förmedla, samt att visa att som artikeln säger sker på riktigt.

4.1.2 Aftonbladet

Två nyhetsartiklar från Aftonbladet skriver om händelsen med den lilla pojken Alan Kurdi. Den ena artikeln (Kasurinen & Stenquist, 2015, 3 september) rapporterar främst om själva händelsen som inträffade i den turkiska orten Bodrum. Alans pappa Abdullah intervjuas dagen efter tragedin, där han förlorade sin fru och två söner. I intervjun berättar han om hela händelseförloppet från att de satte sig på båten till att båten kapsejsade, och vad som hände efteråt. Både den här och nästkommande artikel av Ahlborg (2015, 27 november) skriver samma sak angående att anledningen till att familjen Kurdi genomförde båtfärden. Anledningen var för att försöka ta sig vidare in i Europa, efter att Kanada nekat andra släktingar asyl i landet. I artikeln (Kasurinen & Stenquist, 2015, 3 september) kopplas familjens nationalitet/etnicitet inte till ord som är negativa och den påpekas i rimliga sammanhang. Flyktingpolitik nämns kort, dock berör det inte EU:s migrationspolitik.

Diskurserna i artikeln (Kasurinen & Stenquist, 2015, 3 september) behandlar främst barn som kopplas ihop med död. Författarna till artikeln skriver om hur Alan dog och hur tolv andra personer dog varav åtta var barn när båten kapsejsade. En annan diskurs är symbolik, där bilden på Alan har blivit en symbol för människor på flykt enligt artikeln. En tredje diskurs berör också flyktingpolitik, dock inte EU:s. Författarna skriver om hur familjen Kurdi, likt många andra, inte lyckades få utresetillstånd och hur de heller inte kunde bli registrerade som flyktingar av FN. Orsaken är att familjen Kurdi tillhör minoritetsgruppen kurder i Syrien och det är inte ovanligt att kurder i Syrien blir nekade att registrera pass enligt Kasurinen & Stenquist (2015, 3 september). Utan pass blir det svårt att bli registrerad som flykting hos FN och den turkiska regeringen vägrar utfärda resetillstånd till flyktingar som saknar pass eller inte är registrerade hos FN.

Den andra nyhetsartikeln (Ahlborg, 2015, 27 november) om Alan Kurdi rapporterar om familjens och släktens livssituation. Artikeln skriver om hur Alans pappa Abdullah bestämde sig för att genomföra båtresan som skulle ta dem till Grekland. Detta för att pappans bror Mohammed fick avslag på sin asylansökan till Kanada och Abdullah ville därför söka lyckan i något land i Europa. I Kanada har de en syster som försökt hjälpa dem. Genomgående i Ahlborgs (2015, 27 november) artikel så kopplas inte deras nationalitet/etnicitet i nedvärderande sammanhang och det kopplas heller inte samman med ringaktande ord. I artikeln nämns inte något som kan kopplas till EU:s migrationspolitik, dock skrivs det om generell flyktingpolitik.

Diskursen som är mest framträdande är den om flyktingpolitik. Först skriver Ahlborg (2015, 27 november) om hur Kanada gav avslag till Alan Kurdis släktingar, och efter att han omkom så ändrade Kanada sig och välkomnade familjen Kurdi in i landet. Symbolik är nästa diskurs i artikeln. Pappan till Alan ville inte följa med sina släktingar till Kanada efter att landet ändrade sitt beslut efter den tragiska händelsen, utan beslutade sig för att stanna i Irak där han blivit placerad. Hans mål där är att bygga en skola och ett sjukhus i Alans namn.

I artikeln av Ahlborg (2015, 27 november) tas det med tre bilder, som även publiceras i föregående artikel). En bild föreställer en turkisk polis som bär på Alans döda kropp, den andra föreställer en leende Alan och den tredje föreställer Alans pappa som är helt förkrossad. Bilderna publiceras troligtvis bilderna för att väcka känslor och reaktion hos läsarna.

I Ahlborgs (2015, 27 november) och Kasurinen & Stenquist (2015, 3 september) artiklar är det likadana bilder som tas med. Ahlborg publicerar endast tre bilder i sin artikel, en bild på en turkisk polis som håller i Alans döda kropp på en strand, en bild på Alan där han ler och den tredje föreställer Alans förkrossade pappa som intervjuas dagen efter tragedin. Samma tre bilder finns i Kasurinen & Stenquists artikel, som även publicerar några fler bilder. Sammanlagt är det elva stycken och de flesta av bilderna föreställer Alan Kurdi. Några i samband med att man hittade hans döda kropp på stranden, några bilder föreställer Alan innan han omkom och en bild på Alan och hans bror, som också omkom, publiceras i artikeln. Bilder på Alans pappa Abdullah tas med i artikeln i samband med att han intervjuas. Intervjun sker dagen efter att incidenten hände och man ser att pappan är märkbart förkrossad. En diskussion kring varför dessa bilder på Alan har tagits med har förts kring nyhetsartiklarna från Expressen. Bilder till en artikel sådan allvarlig artikel väcker känslor och reaktion, vilket är något som författarna Ahlborg (2015, 27 november) och Kasurinen & Stenquist (2015, 3 september), samt Hamadé (2015a, 9 september) och Lapidus (2015, 3 september) troligtvis eftersträvar.

Tredje artikeln från Aftonbladet är skriven av Israelsson (2015, september). I artikeln så nämns inte den syriska flyktinggruppens nationalitet ur kontext och inga ringaktande ord kopplas till nationaliteten/etniciteten. Artikeln rapporterar inte om EU:s migrationspolitik, men berör nationell flyktingpolitik, i det här fallet Islands.

Diskursen i artikeln av Israelsson (2015, september) handlar om solidaritet. I artikeln nämns skaparen av en Facebook-grupp "Kära Eygló Harðar, Syrien kallar" (Eygló Harðar är Islands social- och bostadsminister) som har 11 000 medlemmar. Gruppen skapades som respons till att Islands regering bestämt att endast 50 flyktingar från Syrien ska tas in i landet. Gruppen uppmanar Islands befolkning och ministrar till solidaritet i den internationella flyktingkrisen. I

den nämnda gruppen, enligt artikeln (Israelsson, 2015, 1 september), har flera personer bland annat erbjudit husrum och betalda flygbiljetter till Island.

Bilden som publicerades i samband med artikeln föreställer flyktingar som färdats över medelhavet och anlänt till Sicilien. Min analys är att det inte finns en underliggande mening bakom bilden utan att författaren valde en bild föreställande flyktingar för att fånga upp läsarnas uppmärksamhet och att med bilden ge ett ansikte till själva ordet flyktingar.

I den fjärde artikeln skriver Habul (2015, 28 december) om hur en smugglarbåt från Turkiet fylld med flyktingar från Syrien och Irak upptäcks av grekisk kustbevakning utanför ön Samos. Träbåten beskrevs vara i väldigt dåligt skick och på den befann sig 81 flyktingar, 31 barn och 50 vuxna. EU:s migrationspolitik nämns inte i artikeln. Nationaliteten/etniciteten till flyktingarna skrivs ut, dock sker det inte ur sammanhang samt att de inte kopplas ihop med ringaktande ord.

Den främsta diskursen i artikeln handlade om det akuta läget för flyktingarna på båten. Dels på grund av båtens dåliga skick och dels för att det fanns många vassa undervattensklippor runt ön som det åkte mot. En annan diskurs handlade om barn eftersom det fanns så många barn på båten. Fokuset låg på en 10-årig pojke som hjälpte sin sjuka mamma på båten i samband med att grekiska kustbevakningen räddade dem. Habul (2015, 28 december) skriver med beundransvärdhet hur pojken obekymrat hjälpte och inte klagade på varken kyla eller att på han var blöt.

Totalt är det fyra bilder som publiceras med artikeln av Habul (2015, 28 december). Två av bilderna har barn i fokus, en bild föreställer träbåten i vattnet med alla flyktingarna på båten och den tredje bilden föreställer den sjuka kvinnan med hennes 10 årige son bredvid sig. Att de flesta bilderna som publicerades föreställde barn och den sjuka kvinnan kan vara för att väcka känslor och väcka empati hos läsarna.

4.2 Framställningen av ukrainska flyktingar

4.2.1 Expressen

Första artikeln från Expressen som rapporterar om ukrainska flyktingar är skriven av Larsson (2022, 12 mars). Artikeln heter "Två miljoner på flykt i Europa: "Bara början", där titeln är en referens till en pressträff där Sveriges integrations- och migrationsminister Anders Ygeman uttalar sig om massflykten från Ukraina. I artikeln håller sig författaren Larsson objektiv och kopplar inte samman några negativa eller ringaktande ord till flyktingarnas nationalitet/etnicitet. Däremot är den största diskursen i texten den stora flyktingvågen, där EU:s massflyktsdirektiv diskuteras flitigt.

Massflyktsdirektivet aktiverades i samband med den ukrainska flyktingvågen för första gången sedan den antogs 2001 skriver Larsson (2022, 12 mars) i sin artikel. Flyktingkrisen 2015 nämns frekvent i diskussionen kring att direktivet aktiverades. Joakim Ruist, forskare vid handelshögskolan i Göteborg, talar om varför massflyktsdirektivet aktiverades nu under den ukrainska flyktingkrisen och inte vid flyktingkrisen 2015 i artikeln av Larsson (2022, 12 mars).

Enligt artikeln säger Ruist att EU är mer direkt påverkat av kriget i Ukraina än flyktingströmmen från Syrien. Ruist citeras även:

Flyktingflödet till Europa går upp eller ner beroende på vad som händer i Ukraina, medan flödet påverkades mer av vad Europa gjorde med sin gräns under flyktingkrisen 2015. Då var Turkiet och Jordanien direkt påverkade.

Sista delen i det stycket skriver Larsson (2022, 12 mars) att det viktigaste i den här flyktingkrisen kommer att vara acceptansen enligt Ruist, vilket går in i nästa diskurs. Den andra diskursen i artikeln är acceptans till flyktingar. I sista stycket fortsätter Larsson (2022, 12 mars) att hänvisa till Ruist, som säger att den folkliga acceptansen är mest kritisk vid en flyktingkris, alltså när folk inte går med på situationen och flyktingfrågan tar över det politiska samtalet. Även kring acceptans citeras han:

Den punkten började vi toucha 2015. Men än så länge finns det en vilja som är mycket större denna gången, vi alla bär nog förhoppningen att kriget ska ta slut och att det är en insats under en begränsad period.

Larsson (2022, 12 mars) skriver att Ruist förklarar att det i dag finns ett annat fundament av större acceptans för ukrainska flyktingar, än vad som fanns 2015. Orsaken är att Sverige inte var direkt påverkat, som är fallet nu.

Fyra bilder publicerades till artikeln av Larsson (2022, 12 mars). De första två bilderna föreställer ukrainska flyktingar som väntar på busstransport från hamnen i Karlskrona. Dessa bilder valdes troligtvis för att kopplas samman med diskussionen kring den ukrainska flyktingvägen. Den tredje bilden föreställer en syrisk familj som blivit tvingade att gå av tåget mellan Köpenhamn och Malmö. Likt de föregående två bilderna är min tolkning att denna bilden togs med för att koppla samman med diskussionen som fördes kring den syriska flyktingvägen. Den fjärde bilden föreställer forskaren Joakim Ruist, och togs troligtvis med för att ge ett ansikte till personen som citeras genomgående i artikeln.

I den andra artikeln från Expressen intervjuar Lundström (2022, 14 mars) tre kvinnor och Kateryna Blagodyr, initiativtagare till "Help Ukraine Gothenburg" som hjälper flyktingar från Ukraina. Flyktingarnas nationalitet påpekas i ett rimligt sammanhang och deras nationalitet/etnicitet kopplas inte samman med negativa ord i artikeln. Likt den första artikel av Larsson (2022, 12 mars), så nämner även Lundström (2022, 14 mars) massflyktsdirektivet, dock inte lika ingående. Direktivet nämns kort i samband med flyktingströmmen och kvinnornas väg till Sverige diskuteras.

Det finns flera diskurser i artikeln som exempelvis barn och kriget i Ukraina, men den främsta handlar om flyktingsituationen i Sverige. Förra artikeln av Larsson (2022, 12 mars) gick mer ingående på ämnet, vilket är att en väldigt stor andel flyktingar från Ukraina väntas att komma till Sverige. Lundström (2022, 14 mars) nämner också det men väljer istället ingången att intervjua ukrainska flyktingar som har kommit hit och är på ett flyktingboende. Det är tre kvinnor med deras barn som intervjuas och kvinnorna berättar om sina liv. Orsaken till att endast ukrainska kvinnor intervjuas är för att alla män mellan 18–60 år är skyldiga att stanna

och strida för landet. Vidare intervjuas Kateryna Blagodyr som talar om sin ideella förening och hur de hjälper flyktingar från Ukraina med förnödenheter och boende, samt svårigheter uppstår eftersom de inte har tillräckligt med resurser för att upprätthålla boendena en längre period.

Bilderna som publiceras i artikeln av Lundström (2022, 14 mars) föreställer kvinnorna som intervjuas med deras barn och Kateryna Blagodyr, initiativtagaren till "Help Ukraine Gothenburg". Eftersom kvinnorna intervjuades är det naturligt för författaren att publicera bild på dem, för att ge läsaren en uppfattning om vilka personer det handlar om. Det har diskuterats tidigare hur bilderna påverkar läsaren, vilket gäller i detta fallet också. Nämligen att bilderna väcker sympati hos läsaren, och när ämnet handlar om flyktingar i nöd kan det öka sannolikheten att läsaren agerar istället för att reagera på en text.

Tredje artikeln från Expressen är skriven av Göthlin (2022, 27 februari). I artikeln skriver författaren om en mätning från sifo/expressen som undersöker svensk opinion till att ta in ukrainska flyktingar. I artikeln så används inga ringaktande ord i samband med att flyktingarnas nationalitet/etnicitet nämns. Flyktingarnas nationalitet/etnicitet nämns också i ett rimligt sammanhang. EU:s flyktingpolitik nämns mellan raderna och då skriver Göthlin om Socialdemokraternas ställning till (EU:s) flyktingkvoter.

Diskursen i artikeln är inställningen till att ta emot flyktingar från Ukraina. I början av artikeln lyfter Göthlin (2022, 27 februari) Socialdemokraternas och Magdalena Anderssons ställning i frågan om mängden flyktingar som Sverige ska ta emot, där de menar enligt Göthlin att alla EU-länder måste ta sitt ansvar och att mängden flyktingar som kom under 2015 inte ska upprepas. Mätningen från sifo/expressen säger att det svenska folket är positiva till att ta emot flyktingar från Ukraina. Enligt mätningen anser 81 procent av 1053 intervjuade att Sverige borde ta emot flyktingar i någon utsträckning och 35 procent anser att Sverige borde ta emot flyktingar i mycket stor utsträckning.

En andra diskurs i artikeln är acceptans. Enligt den här artikeln (Göthlin, 2022, 27 februari) är folket mycket positiva till att ta in flyktingar från Ukraina. Det finns alltså en acceptans, något som Larsson (2022, 12 mars) också skriver om. Sifo:s opinionschef Toivo Sjørén intervjuas till artikeln, där han spekulerar kring varför det finns en så positiv inställning. Göthlin skriver att enligt Sjørén så kan det bero på att ett krig har utbrutit i Europa som har gjort att det finns en så stor sympati.

Bilden som publiceras i artikeln föreställer tre ukrainska flyktingbarn som går med tre kvinnor. Eftersom artikeln handlar om allmän opinion kring ukrainska flyktingar så valdes den bilden troligtvis för att fånga läsarens uppmärksamhet och för att åskådliggöra med bild vilka det är som Göthlin skriver om.

Fjärde artikeln från Expressen är skriven av Schröder (2022, 27 mars) och heter "Kungen öppnar slottet för flyktingar". Författaren använder sig inte av negativa ord när han skriver om flyktingar och deras nationalitet/etnicitet, samt att nationaliteten/etniciteten påpekas i rätt sammanhang. EU:s asyl- och migrationspolitik diskuteras inte ingående.

Diskursen i artikeln är, likt två tidigare artiklar från Expressen, acceptans. I artikeln skriver Schröder (2022, 27 mars) om hur det nederländska kungaparet lovat att öppna ett av sina slott

för ukrainska flyktingar. Slottet, som ska rymma åtta ukrainska barnfamiljer, kallas för “Nederländernas Versailles”. Nederländerna väntas dessutom ta emot 50 000 flyktingar skriver Schröder. Det finns alltså en positiv inställning och en acceptans till att ta emot flyktingar inte bara bland det nederländska folket, utan även kungaparet.

Bilden som följer med artikeln (Schröder, 2022, 27 mars) föreställer det nederländska kungaparet och slottet som förväntas ta emot flyktingarna. Artikeln är kort och min tolkning är att bilderna togs med för att visualisera för läsarna det nämnda kungaparet och slottet.

4.2.2 Aftonbladet

Den första artikeln från Aftonbladet av Alm (2022, 6 mars) heter “Snabbast växande flyktingkrisen sedan andra världskriget” och handlar om den stora flyktingströmmen som uppstått till följd av kriget i Ukraina. I artikeln nämner författaren flyktingarnas nationalitet/etnicitet i rätt sammanhang och det används dessutom inga negativa eller ringaktande ord i samband med att flyktingarnas nationalitet benämns. EU:s asyl- och migrationspolitik diskuteras inte av författaren i artikeln.

Den främsta diskursen i artikeln av Alm (2022, 6 mars) är flyktingsituationen i Ukraina och flyktingkrisen som uppstått till följd av kriget. Alm hänvisar till FN:s flyktingorgan UNHCR, som bedömer att ungefär fyra miljoner människor kommer att fly landet till följd av kriget. Av de beräknade 4 miljonerna har hittills endast 1,5 miljoner lyckats ta sig ut ur landet. Alm citerar en tweet från UNHCR:s chef Filippo Grandi som skriver:

Över 1,5 miljoner flyktingar från Ukraina har tagit sig till grannländerna på 10 dagar – det är den snabbast växande flyktingkrisen i Europa sedan andra världskriget.

Alm hänvisar även till en rapport över flyktingsituationen i Ukraina som publicerades av UNHCR 1 mars 2022. Alm (2022, 6 mars) skriver att FN gör bedömningen att, utöver de som lyckas lämna landet, så kommer 12 miljoner människor att behöva hjälp och skydd. Med den hänvisade rapporten och citatet från UNHCR:s chef försöker Alm troligtvis att visa och betona allvaret i situationen. Det gör Alm även när han citerar Andrea Spehar, docent i Statsvetenskap vid Göteborgs Universitet som säger:

Det viktigaste nu är att få ut så många som möjligt från Ukraina. För att undvika döden helt enkelt – och se till att de inte skadas under flykt

Två bilder följer med artikeln. Den ena bilden föreställer barn och kvinnor vid den polska gränsen och den andra bilden är tagen på Kievs centralstation där en väldigt stor mängd människor trängs för att försöka komma med tågen som ska ta dem därifrån. Dessa bilder används troligtvis för att visa för läsarna med bilder, och inte bara med ord, vad som händer och hur läget ser ut för de ukrainska flyktingarna.

Andra artikeln från Aftonbladet heter “Här flyr barnen - mitt i kriget” och är skriven av Lindberg (2022, 27 februari). Artikeln handlar om de som blir mest utsatta av den ryska

invasionen av Ukraina, nämligen barnen. Flyktingarnas nationalitet/etnicitet benämns i artikeln i rätt sammanhang och inga negativa ord kopplas samman med den. EU:s asyl- och flyktingpolitik diskuteras inte av Lindberg i artikeln.

Likt flera tidigare artiklar så är barnen i fokus, därav är diskursen i artikeln barn i krig. Lindberg (2022, 27 februari) skriver hur barnen är krigets första offer. Författaren skriver att mardrömmen har blivit verklighet för ukrainska barn och att barnens vardag präglas av flyglarm och ljudet av explosioner, istället för skola och lek. Författaren skriver också om hur ingen går säkert eftersom missilerna i vissa fall slår ner på bostadsområden, och till följd av detta nu bytt sina hem mot källare och bombsäkra rum. Familjer splittras även eftersom alla män mellan 18–60 år mobiliseras för att gå ut i strid medans kvinnor och barn söker skydd skriver Lindberg.

Sammanlagt publiceras tretton bilder i artikeln och föreställer kvinnor med barn på flykt eller i ett bombsäkert rum/källare. Det publiceras även ett kort videoklipp i artikeln som någon lagt ut på Twitter. Videon utspelar sig någonstans i Ukraina och är inspelad av en civil person genom ett fönster från deras hem. Från fönstret ser man hur ett stridsplan närmar sig i hög hastighet och släpper en missil i närheten, varpå personerna i huset springer mot husets källare av rädsla. Artikeln publiceras i februari, kort efter att kriget har börjat. Eftersom artikeln av Lindberg (2022, 27 februari) handlar om barn publiceras det bara bilder på barn, dessutom artikeln mer fokuserad på bilderna eftersom författaren skriver lite jämfört med andra artiklar. Med bara text, eller med mycket text och lite bilder, måste läsaren i sitt huvud själv försöka måla upp hur det kan se ut. Därför är min tolkning att författaren med bilder lättare kan fånga läsarens uppmärksamhet, göra ett större avtryck och starkare påverka läsare genom att visa hur det verkligen ser ut. Författaren lämnar alltså inget utrymme för läsarna att själva tolka hur situationen i Ukraina är.

Den tredje artikeln är skriven av Kazmierska (2022, 4 mars) och görs i samband med ett reportage författaren i samma ämne. Kazmierska (2022, 4 mars) skriver artikeln objektivt, alltså påpekas flyktingarnas nationalitet/etnicitet i rätt sammanhang och det används inga ringaktande ord i samband med att deras nationalitet/etnicitet påpekas. Författaren diskuterar heller inte EU:s asyl- och flyktingpolitik i sin artikel.

Diskursen i artikeln är flyktingsituationen i Polen. Skriver om hur ett köpcentrum gjorts om till ett asylboende. En ukrainsk kvinna vid namn Irina är med hennes treårige son Raoul i asylboendet att det är svårt att få någon sömn och att hon spenderar nätterna med att försöka få sin son att somna. Emrik från Wien som hjälper till genom att servera mat, kommenterar stämningen i asylboendet. Han säger enligt Kazmierska: “Kvinnorna som kommer gråter eller skriker inte, de är helt tysta, helt tomma inuti.”

En polsk kirurg Michal Kazanowski intervjuas, han har tagit ledigt från sitt jobb för att hjälpa till vid det provisoriska asylboendet. I artikeln (Kazmierska, 2022, 4 mars) pratar han om att hur folk sov på parkeringen i början av flyktingkatastrofen, men att det har blivit bättre.

En annan diskurs i artikeln är Polens flyktingpolitik. Kazmierska (2022, 4 mars) påpekar i artikeln att Polen, till skillnad från Sverige, inte tog emot några flyktingar från Syrienkriget 2015 och därför är sämre förberedda jämfört med de länderna som tog emot. Kirurgen Kazanowski kommenterar: “Det finns inget system, ingen logistik, allt måste byggas upp från grunden.” I samband med kirurgens kommentar om situationen så hänvisar Kazmierska till

UNHCR:s rapport om mängden flyktingar som väntas behöva skydd den närmsta tiden, liksom den första artikeln.

Liksom artikel två så publiceras det även i artikeln av Kazmierska (2022, 4 mars) många bilder, nämligen elva stycken. Tre bilder föreställer de intervjuade personerna. Resten av bilderna föreställer flyktingbarn i och runt boendet. Liksom föregående artikel så tror jag även denna artikel har så många bilder för att lättare fånga läsarens uppmärksamhet, göra ett större avtryck och starkare påverka läsare genom att visuellt åskådliggöra hur verkligheten ser ut.

Den fjärde artikeln från Aftonbladet är skriven av Westling (2022, 8 mars). Artikeln skrivs i samband med en ceremoni (flaggöverlämning) där kungen skulle lämna över en flagga på K3 i Karlsborg. Väl på ceremonin uttalade han sig om kriget och flyktingkatastrofen. Westling skriver inte om EU:s asyl- och flyktingpolitik i sin artikel och flyktingarnas nationalitet skrivs ut på ett objektivt sätt.

Flaggöverlämningen hamnade i skymundan och det stora fokuset hamnade på kungens uttalanden om situationen i Ukraina. Den främsta diskursen i artikeln är alltså kungens uttalande. Westling (2022, 8 mars) skriver i artikeln att Kungen riktade sig till hela Sverige i sitt tal. Kungen säger bland annat: "Den humanitära katastrofen är ett faktum: människor flyr sina hem och sitt land. Familjer splittras, oskyldiga dör."

Vidare skriver Westling (2022, 8 mars) att kungen konstaterar att Sverige bistår Ukraina på flera sätt och att Sverige tillsammans med många andra i det internationella samfundet fördömer Rysslands agerande. Kungen menar även att invasionen strider mot folkrätten och sätter grundläggande fri- och rättigheter ur spel. Avslutningsvis skänker Kungen sina tankar till det ukrainska folket innan ceremonin fortsätter. Uttalandet är väldigt kort och koncist, där kungen uttrycker sina sympatier för den ukrainska befolkningen.

Tre bilder publiceras i artikeln av Westling (2022, 8 mars). Två bilder föreställer kungen på K3 i Karlsborg under ceremonin och den tredje är en bild på ukrainska flyktingar vid den polska gränsen. Artikeln är rätt kort och därför tror jag att författaren valde att publicera flera bilder, för att fånga läsarnas uppmärksamhet.

5. Slutsatser och reflektioner

Syftet med uppsatsen är att ta reda på om framställningen av två olika flyktinggrupper skiljer sig i nyhetsrapporteringen hos Aftonbladet och Expressen och hur den skiljer sig, med avseende på etnicitet.

För att besvara första frågeställningen utifrån resultatet, så använde inte någon av artiklarna ringaktande ord kopplat till flyktingarnas etnicitet och nationalitet. Flyktingarnas nationalitet och etnicitet påpekades i alla nyhetsartiklar i passande sammanhang. Alltså går det att säga att framställningen var objektiv och korrekt.

För att besvara andra frågeställningen så är det endast två artiklar kring den syriska flyktingkrisen som EU:s asyl- och migrationspolitik nämns. Dessa två artiklar är skrivna av Hamadé (2015a, 9 september; 2015b, 18 december). Författaren skriver hur flyktingar väntar på att få avvisningsbeslut för att ta sig vidare i EU, trots att Dublinförordningen säger att detta inte får ske. Troligtvis skriver Hamadé om just detta för att belysa problematiken i EU:s lagstiftning. EU:s asyl- och migrationspolitik nämns betydligt mer i artiklar som berör den ukrainska flyktingkrisen. Främst nämns Massflyktsdirektivet som aktiverades för ukrainska flyktingar men inte för syriska flyktingar. EU:s flyktingkvot nämndes i några artiklar och i vissa artiklar jämförde man flyktingkvoten från flyktingkrisen 2015 med krisen 2022. Författarna använde inte det i ett negativt syfte utan troligtvis för att sätta de olika flyktingkriserna i kontrast med varandra för att läsaren ska få en uppfattning över mängden flyktingar som väntas komma under ukrainska flyktingkrisen.

Jag undersökte också hur framställningen skiljer sig överlag mellan flyktinggrupperna. Under resultat är diskursen symbolik återkommande kring artiklarna om pojken Alans dödsfall. Pojkens dödsfall och de medföljande bilderna visade för människor i Sverige och väst hur verklig katastrofen var. Slutsatsen som jag drar från det är att det krävdes ett dött barn inom Europas gränser och att en bild publiceras på barnet, för att människor i Sverige och i väst skulle bli omskakade och inse katastrofens allvar. Lapidus (2015, 3 september) bekräftar till viss del min tolkning när han skriver i sin artikel:

Samtidens största flyktingtragedi blir plötsligt gripbar för miljoner människor över hela världen när tv, tidningar och sociala medier sprider dessa skakande bilder.

Även Hamadé (2015b, 18 december) formulerar en mening i sin artikel som bekräftar min tolkning:

Hela världen chockades. Tidigare hade man bara hört om att folk dör när de försöker ta sig över havet till Europa. Alan gjorde tragedin verklig. Mer verklig än någonsin.

Min uppfattning är att man snabbare tog Ukrainakriget och flyktingkatastrofen som följde på stort allvar. Rapporteringen kring invasionen av Ukraina tog fart mycket snabbare och krigets allvar betonades direkt.

Det kan man även se i en artikel som rapporterar om den ukrainska krisen där författaren starkt framhäver att mängden flyktingar som väntas komma från ukrainska flyktingkrisen är fler än krisen från 2015. Larsson (2022, 12 mars) skriver:

2015 inleddes den dittills största flyktingkrisen i Europa sedan andra världskriget. Rekordmånga asylsökande människor kom till Sverige. Många flydde från Syrien, Afghanistan och Irak och under hösten kom nästan 80 000 asylsökande på bara två månader. I november instiftade Sveriges regering därför kontroller vid gränserna in i landet, vilket resulterade i färre asylsökande. Men sammanlagt kom ändå fler asylsökande under 2015 än under något annat år – drygt 163 000 människor. Nu beräknar Migrationsverket att över 50 000 fler människor kan söka sig till Sverige på grund av kriget i Ukraina.

Detta är alltså den stora skillnaden i framställningen av flyktinggrupperna. Det vill säga att den ukrainska flyktinggruppen snabbare porträtterades som ett folk i nöd, jämfört med den syriska flyktinggruppen.

En likhet som jag fann i flera av artiklarna från både Aftonbladet och Expressen är att barn har en framträdande roll när man rapporterar om flyktingar och flyktingkrisen. Det som diskursen kring barn berörde främst är hur barnen är de som påverkas mest och är mest utsatta av kriget. Att en så stor fokus läggs på barnen är naturligt eftersom de är små, oskyldiga och inte har någonting ont i sig. Barn ska heller inte enligt barnkonventionen (Unicef, 2023) behöva gå igenom ett krig och fasorna som följer. Min tolkning är att genom att göra barn så framträdande i artiklarna så försöker författarna vädja till läsarens sympati, som i sin tur kan öka benägenheten för personer att agera. Samma sak går att säga om bilderna som publiceras i samband med artiklarna. Tanken med bilderna är att väcka känslor och reaktion genom att åskådliggöra hur hemsk verkligheten är för de utsatta människorna. Bilder visar saker som ord inte kan beskriva.

Den här studien ämnade främst att undersöka hur framställningen i artiklarna ser ut och om den skiljer sig beroende på nationalitet/etnicitet mellan de två flyktinggrupperna. Slutsatsen jag kan dra är att framställningen av flyktinggrupperna i nyhetsartiklarna inte beror på den faktorn. Främst för att alla nyhetsartiklar har enligt min tolkning skrivits objektivt. Flyktinggruppernas nationalitet/etnicitet har påpekats i passande sammanhang och på ett korrekt sätt. Det kan däremot finnas andra anledningar till att framställningen skiljer sig mellan flyktinggrupperna. En anledning och något som man kan ha i åtanke är att kriget i Syrien har pågått i elva år och att kriget i Ukraina har pågått i lite mindre än ett år. Dessutom skiljer sig kriget åt. I Syrien pågår det ett inbördeskrig och i Ukraina ett invasionskrig. För att tillägga, och något som påpekats i några av nyhetsartiklarna, så pågår kriget i Ukraina inom Europas gränser, medan Syrienkriget pågår i mellanöstern. Ukrainakriget är mycket närmare Sverige och väst, vilket kan vara en orsak till att denna flyktingkatastrofen togs på större allvar av media i väst tidigt. Skillnaderna i tidsperioden, typ av krig och geografi gör att det blir svåruppnåeligt att dra en precis slutsats till varför mediaframställningen ser ut som den gör kring de två flyktinggrupperna.

Eftersom det fanns en tidsram att förhålla sig till i uppsatsen var jag tvungen att begränsa antalet materialet (nyhetsartiklar) till analysen. Därför är ett förslag på framtida forskning att undersöka

ett bredare empiriskt urval för att få en klarare och en mer representativ bild på hur framställningen faktiskt ser ut. Avslutningsvis, krävs det också vidare forskning för att mer precist se vilka orsaker som gör att framställningen skiljer sig.

Sammanfattningsvis är framställningen neutral, författarna till artiklarna skriver om flyktinggrupperna på ett objektivt sätt, etniciteten och nationaliteten påverkar inte i hög grad hur ukrainska och syriska flyktingar framställs. Däremot skiljer sig framställningen en aning de två grupperna emellan. Rapporteringen kring den ukrainska gruppen blev snabbare allvarsam än den syriska gruppen, men exakt vad det beror på kunde jag inte ta reda på med den här undersökningen. Vidare forskning i ämnet krävs.

Referenser

Litteratur

Aftonbladet. "om Aftonbladet". Senast uppdaterad 2022-12-12. Hämtad 2022-12-12.
<https://www.aftonbladet.se/omafotonbladet/a/LOIQ4/om-aftonbladet>

Ahmed, Saifuddin & Matthes, Jörg (2016). "Media representation of Muslims and Islam from 2000 to 2015: A meta-analysis". *International Communication Gazette*, 79(3), 219-244
<https://doi.org/10.1177/174804851665630>

Andersson, Felicia & Nedlund, Evelina (2016). *Invandringen till Sverige och hur medier gestaltar den: En uppsats om fyra svenska rikstäckande tidningars rapportering om invandring och deras överensstämmelse till verkligheten* (Examensarbete i medievetenskap). Sundsvall: Avdelningen för medie- och kommunikationsvetenskap, Mittuniversitetet.
<urn:nbn:se:miun:diva-26987>

Andersson, Ulrika, Ericson, Andreas, Holt, Kristoffer, Johansson, Bengt, Karlsson, Michael, Von Krogh, Torbjörn, Lind, Edvard, Strömbäck, Jesper, Weibull, Lennart, Truedson, Lars (red.) (2017). *Misstron mot medier*. Stockholm: Institutet för mediastudier. ISBN 9789198356632.

Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.) (2018). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Fjärde upplagan, Lund: Studentlitteratur. ISBN 9789144117928.

Collinsdictionary. "Mainstream media". Hämtad 2022-12-14
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/mainstream-media>

Dane, Louis (2021). "Dublinförordningen". Migrationsinfo. Hämtad 2023-01-05
<https://www.migrationsinfo.se/migration/eu/dublinforordningen/>

Deacon, David & Smith, David (2018). "Immigration and the British news media: Continuity or change?". *Sociology Compass*, 12(9).
<https://doi.org/10.1111/soc4.12618>

Demker, Marie (2016). "De generösa svenskarna? En analys av attityder till invandring och invandrare i Sverige". *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 32(3), 186–196.
<https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2016-02-05>

Eberl, Jakob-Moritz, Meltzer E, Christine, Heidenreich, Tobias, Herrero, Beatrice, Theorin, Nora, Lind, Fabienne, Berganza, Rosa, Boomgaarden G, Hajo, Schemer, Christian, Strömbäck, Jesper (2018). "The European media discourse on immigration and its effects: a literature review". *Annals of the International Communication Association*, 42(3), 207–223.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2018.1497452>

Ekman, Mattias & Krzyzanowski, Michal (2021). "A populist turn? News editorials and recent discursive shift in Sweden". *Nordicom Review*, 42(1), 67-87.
<https://doi.org/10.2478/nor-2021-0007>

Esaiasson, Peter. Gilljam, Mikael. Oscarsson, Henrik. Towns, Ann. Wängnerud, Lena (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Fjärde reviderade upplagan. Stockholm: Norstedts juridik. ISBN 9789139115151.

Expressen. "om Expressen". Publicerad 2017-9-18. Hämtad 2022-12-12
<https://www.expressen.se/om-expressen/valkommen-till-expressen/>

Expressen. "Pressetik". Publicerad 2018-6-5. Hämtad 2022-12-13
<https://www.expressen.se/om-expressen/pressetik/>

Malmgren, Lisa (2022). *Hur porträtteras flyktingar från olika områden i svensk media?: en kritisk diskursanalys* (Examensarbete i statsvetenskap). Linköping: Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling, Linköpings Universitet.
<urn:nbn:se:liu:diva-186296>

Migrationsverket. "Historik". Senast uppdaterad 2022-10-11. Hämtad 2022-10-11
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Vanliga-fragor-fran-journalister/Historik.html>

Nationalencyklopedin. "Diskurs". Hämtad 2022-11-16
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/diskurs>

Nationalencyklopedin. "Ringakta". Hämtad 2023-04-18
https://www.ne.se/ordbok/C3%B6cker/search?d=ne_sv_ordbok&s=ringakta

Ocast. "Topplista Sveriges största tidningar". Hämtad 2022-11-14
<https://ocast.com/se/toplists/orvesto-konsument-api>

Scheufele A, Dietram. & Tewksbury, David (2009). *Media effects*. Fjärde upplagan. New York: Routledge. Doi:[10.4324/9780429491146-4](https://doi.org/10.4324/9780429491146-4)

Schori, Martin. "Så arbetar Aftonbladet med pressetik". Aftonbladet. Publicerad 2018-8-7. Hämtad 2022-12-13 <https://www.aftonbladet.se/omafonbladet/a/G1g2wx/sa-arbetar-aftonbladet-med-presetik>

Thorbjørnsrud, Kjersti (2015). "Framing Irregular Immigration in Western Media". *American Behavioral Scientist*, 59(7), 771–782.
<https://doi.org/10.1177/0002764215573255>

Unicef. "Barnkonventionen". Hämtad 2023-01-27
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

UNHCR. "Vem är flykting?" Hämtad 2022-11-14
<https://www.sverigeforunhcr.se/vem-ar-flykting>

Vikström, Emil & Vikström, Vilma (2022). *På flykt - i en mer eller mindre fjärran värld: En komparativ innehållsanalys av Dagens Nyheters gestaltning av människor på flykt från Syrien och Ukraina* (Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap). Umeå: Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå Universitet.
[urn:nbn:se:umu:diva-196960](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:se:umu:diva-196960)

Nyhetsartiklar

Ahlborg, Karin (2015, 27 november). "Alan Kurdis släkt får komma till Kanada". *Aftonbladet*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/3jxG3d/alan-kurdis-slakt-far-komma-till-kanada>

Alm, Sebastian C (2022, 6 mars). "Snabbast växande flyktingkrisen sedan andra världskriget". *Aftonbladet*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/oWzzym/fn-snabbast-vaxande-flyktingkrisen-sedan-andra-varldskriget>

Göthlin, Erik (2022, 27 februari). "Svenska folket: Ta emot flyktingar från Ukraina". *Expressen*, s.13

Habul, Kenan (2015, 28 december). "81 blev räddade av den gula båten". *Aftonbladet*, s.18

Hamadé, Kassem (2015a, 9 september). "Syriska flyktingar jublar över avvisning". *Expressen*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.expressen.se/nyheter/syriska-flyktingar-jublar-over-avvisning/>

Hamadé, Kassem (2015b, 18 december) "Bilderna på Alan som fick världen att vakna". *Expressen*, s.36–37

Israelsson, Monika (2015, 1 september). "Islänningar vill ta emot fler flyktingar". *Aftonbladet*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kaBbL6/islanningar-vill-ta-emot-fler-flyktingar>

Kazmierska, Natalia (2022, 4 mars). "Här bor flyktingarna i köpcentrumet: "Många i chock". *Aftonbladet*. Hämtad 2022-12-20 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/66gyRr/ukrainska-flyktingar-far-bo-i-overgivet-kopcentrum>

Lapidus, Arne (2015, 3 september). "Europa räddade inte Aylan, 3". *Expressen*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.expressen.se/nyheter/europa-raddade-inte-aylan-3/>

Larsson, Astrid (2022, 12 mars). "Två miljoner på flykt i Europa: "Bara början". *Expressen*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.expressen.se/nyheter/tva-miljoner-pa-flykt-i-europa-bara-borjan/>

Lundström, Linnea (2022, 14 mars). "Flyktingar från Ukraina i Göteborg: "Väldigt rädd". *Expressen*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.expressen.se/nyheter/flyktingar-fran-ukraina-i-goteborg-valdigt-radd/>

Lindberg, Staffan (2022, 27 februari). "Här flyr barnen - mitt i kriget". *Aftonbladet*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Bj2gWQ/har-flyr-barnen-mitt-i-kriget-i-ukraina>

Schröder, Emil (2022, 27 mars). "Kungen öppnar slottet för flyktingar". *Expressen*, s.12

Stenquist, Victor & Kasurinen, Anton (2015, 3 september). "Alan, 3, upplevde bara krig". *Aftonbladet*. Hämtad 2022-11-11 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/gPrBqa/alan-3-upplevde-bara-krig>

Strömstedt, Jenny (2015, 19 december). "De är barnen i krigets skugga". *Expressen*, s.24–27

Westling, Fanny (2022, 8 Mars). "Kungens ord om kriget och flyktingkatastrofen". *Aftonbladet*, s.11

